

Tine Bryld, fyrilestrarhaldari, um samskiptið millum ættarliðini:

Ung og tilkomin tosa ikki sama mál

– Tey tilkomnu hava onga peiling av, hvat rørist millum ungfólk, og tí halda tey ungu saman og brúka hvønn annan meira í dag enn áður, sigur Tine Bryld, sosialráðgevi og rithøvundur, sum í Norðurlandahúsinum heldur fyrilestur um ungdomsráðgeving sína seinastu 25 árin

DAGNY JOENSEN

Tine Bryld kennir ikki so nógv til føroysk viðurskipti, tó at hon setir spurnartekin við, hví t.d. stóðan í Føroyum og í Grøn;

Hon veit hópin um grønlendsk viðurskipti, sum hon hevur arbeitt nógv við, og eisini m.a. hevur skrivað bók um.

Tine Bryld undrast, at eingin hevur kannað, hví so stórir munur er á t.d. kriminalitetinum í Føroyum og í Grønlandi.

Hon svarar kanska einum parti av málunum, við at siga, at danir onkusvegna ikki hava torað at seta síni fingramerki á føroyingar, eins og teir gjørdur á grønlendingar í 50-árunum og seinni.

Kvinnuhúsið og ungdomurin

Jane Hoydal, formaður í Kvinnuhúsinum, sigur um vitjanina hjá Tine Bryld, at nú kreppumíðstøðin bjóðar kvinnum, børnum og monnum hjálp og ráðgeving, hevur lítlið verið gjørt fyri tey ungu.

Jane Hoydal er lærari. Í skúlanum lesa ungfólk ofta bókurnar hjá Tine Bryld, og tí fekk hon hugskotið at bjóða danska ungdomsráðgevanum, at rithøvundanum hendavegin.

– Telefóntænastan til ung er tøk í Føroyum, men hon er bert opin einaferð um vikuna. Fyri at vísa teimum ungu, at tey eisini kunnu venda sær til okkara, bjóðaðu Tine Bryld hendavegin, sigur Jane Hoydal.

Kendur rithøvundur millum ungfólk

Tine Bryld kennir føroyingar í Danmark, og hon hevur smakkað skerpið og danska føroyskan dans. Hon hevur eisini fingið áheitanir frá føroyskum ungfólki, sum lesa bókur hennara. Tá hevur hon eisini spurt seg fyri um viður-

skiftini her.

– Um tú sýnir ungdominum erligan áhuga, so fært tú tey eisini í talu, sigur Tine Bryld. Hon heldur ikki, at arbeiðið sum ungdomsráðgevi hevði riggað, um tann sum lurtar, bert hugsaði um at gera sítt arbeiði fyri at fáa lön.

– Er stórir munur á viðurskiptunum millum ungfólk í dag og fyri 25 árum síðan?

– Avgjørt. Tey ungu hava meir brúk fyri hvørjum øðrum í dag, tí tey tilkomnu ikki hava eina peiling av, hvar fyriferst millum ungfólk. Harnæst hava tilkomin onnur virðir enn tey ungu.

Myndugleikaskipanin onga meining fyri ung

– Tað sæst eisini aftur í øðrum aldursbólki t.d. í Danmark, har fólk eru meira saman við starvsfeløgnum, men eisini tí gamla myndugleikaskipanin ikki gevur teimum ungu nakra meining, sigur Tine Bryld.

Hon vísir til dømið í mái mánað, tá verfall var í Danmark. Tá vísti tað seg, at heldur einki samband var millum leiðslur í fakfeløgnum og fólk í gólvunum.

– Tað var eingin í leiðsluni fakfeløgnum sum høvdu ventað, at limirnir fóru at atkvøða ímóti uppskotinum um nýggjar lønarsáttmálar. Har var veitin millum fakfelagsleiðsluna og limirnir eisini stór.

– Úrslitið í danska samfelagnum er, at fólk samlast í ymsum aldursbólki, alt eftir hvar í lívinum tey eru stódd, sigur Tine Bryld.

Engin umbering fyri ikki at mæta

Hon hevur av hesum gjørt stóðuna upp í síni familju. Hon hevur børn og ommubørn, og ongin umbering verður góðtíkin, fyri ikki at mæta, tá mamman og ommann bjóðar heim til sín, hóast tey ungu heldur vilja sleppa út við sínum javnaldrum.

– Vit mugu læra tey ungu,

at tað hevur týðning at varðveita familjubondini, sigur Tine Bryld.

Hóast hon hevur sítt arbeiði í Danmark, so tosar hon kortini meir um Grønland, og greiðir eldhugað frá trupulleikunum har.

Eingin spurdi um teirra hugsan

– Er nakad øki, har tú kanst sammeta grønlendingar og danir?

– Nei, als ikki. Grønlendingar hava alt inni við seg sjálvar, og hugsa seg væl um, áðrenn teir tosa, meðan danir bara tosa, sigur Tine Bryld.

– Ein orsök er kanska, at eingin spurdi grønlendingarnar um teirra hugsan, tá danir komu Grønlands og vildu gera alt fyri teir. Nú dáma danir so øgiliga væl at gera okkurt fyri onnur, og hetta var eisini gjørt í bestu meining frá danskari síðu.

– Grønlendingar hildu at danski staturin var Gud, og tað sum varð sagt, frá danskari síðu, settu teir ikki spurnartekin við, sigur hon.

Hon fekk klagar hvørja viku

Um ungdomsráðgevingina seinastu 25 árin í Danmark Radio, sigur Tine Bryld, at tað var ikki lukkuligt, tá hon bert 23 ára gomul byrjaði at ráðgeva í lurtinum.

Tað var ikki ein vika uttan so at lurtarafeløg og foreldur sendu klagar, tí so nógv, sum áður hevði verið óhoyrt, varð víðgjørt í hesum sendingum.

– Tá eg seinni fekk børn og tey gjørdust hálvvaknir, skilti eg kortini foreldrin, sigur Tine Bryld, sum ikki í fyrstuni kundi ímyndað sær, at ein ráðgevi, sum var meir enn 35 ár, kundi brúkast til hetta arbeiði.

– Nú eri eg 58 og haldi, at jú eldri eg gerist, tess betur, sigur hon.

Tað er tó ikki bert sær fyri at takka, leggur Tine

Bryld afturat, men teimum ungu journalistunum, sum hon hevur samstarvað við gjøgnum árin.

– Í slíkari ungdomssending verða journalistarnir skiftir út, so hvørt sum frálíður og teir gerast eldri, og nýggir koma til.

Vit mugu øll lata okkum ávirka

Teir hava sagt mær frá, um okkurt ikki riggaði, ella at eg var avlodað. Í fyrstuni bleiv eg ill, men so noyddist eg at góðtaka, at øll mugu lata seg ávirkað av tí, tey hava við at gera, eisini eg.

– Tað hevur gjørt, at eg haldi meg til at gera hetta arbeiðið, sigur Tine Bryld. Í gjárkvöldið helt Tine Bryld fyrilestur í Grønlendingahúsinum, og í kvøld er hon at hitta í Norðurlandahúsinum kl. 19.30.

Heitið á fyrilestrinum er: »Ráðgeving av børnum og ungum - sæð frá 25 árum sum ungdomsráðgevi í Danmarks Radio», og um hennara skaldskap.

Tine Bryld, sosialráðgevi og rithøvundur, hevur skrivað hópin av bókum, skaldsøgum og øðrum tilfari um ungfólk og trupulleikar teirra. Harnæst hevur hon arbeitt sum sosialráðgevi á Christiania, eins og hon serliga hevur víðgjørt grønlendsku viðurskiptini hjá nøkrum børnum, ið vóru send til Danmarkar í 50 árunum, sum liður í eini roynd. Seinni, tá hesi børnini vóru um fímti ára gomul, hevur hon tosað við tey, og skrivaði síðan bókina: »I den bedste mening»